

MaaS-Lab

een KNV initiatief

**OP WEG NAAR EEN
OPEN MAAS-ECOSYSTEEM
IN NEDERLAND**

De toekomst is nu

De wereld verandert in een hoog tempo. Digitale platforms hebben de telecommarkt, de reisbranche, het hotel- en bankwezen inmiddels fundamenteel veranderd. Digitalisering luidt ook voor de mobiliteitsmarkt een nieuw tijdperk in, waarin reizigers via één toegangspunt het plannen, boeken en betalen voor verschillende vervoersvormen regelen. Keuzevrijheid wordt belangrijker dan bezit. Jonge mensen halen steeds later (of helemaal niet meer) een rijbewijs en delen vervoersmiddelen liever dan ze zelf te bezitten, met name in steden. Die transitie naar 'mobiliteit als dienst' betekent een ingrijpende herstructurering van een bij uitstek traditionele markt.

De mobiliteit in Nederland blijft toenemen. Tot 2040 wordt een landelijke groei van tien tot dertig procent verwacht. In Nederland verplaatst het openbaar vervoer 60% lege stoelen en in de auto zit gemiddeld 1,1 persoon. Dit moet en kan anders worden ingericht. Mobility as a Service (MaaS) maakt het mogelijk om mobiliteit anders te organiseren.

Volgens de internationale MaaS Alliance is MaaS de integratie van diverse vormen van mobiliteitsdiensten in één mobiliteitsdienst die 'on-demand' beschikbaar is. Met andere woorden, MaaS is het systeem voor het gemakkelijk en gepersonaliseerd digitaal plannen, boeken en betalen van een reis. MaaS heeft potentieel verreikende gevolgen voor het hele mobiliteitssysteem.

Op nationaal en Europees politiek niveau zullen de komende jaren belangrijke keuzes worden gemaakt op het gebied van mobiliteit als een dienst, ook wel Mobility as a Service (MaaS).

De rol van de overheid in MaaS

Er zijn verschillende opvattingen over de rol van de overheid bij de ontwikkeling van MaaS. Sommigen zien MaaS als een commerciële ontwikkeling, waarbij de overheid zich zo afzijdig mogelijk zou moeten houden.

Anderen zien voor de overheid slechts een rol als poortwachter weggelegd, om overlast in de openbare ruimte (bijvoorbeeld het dumpen van dockless deelfietsen in het centrum van Amsterdam) te voorkomen. Ook over de mate waarin de overheid een gelijk speelveld op de markt moet garanderen bestaan verschillende standpunten: het risico op het ontstaan van een 'winner-takes-all' wordt niet door iedereen gelijk ingeschat. In Finland, waar de ontwikkeling van MaaS relatief vergevorderd is, heeft de overheid bepaald dat gecontracteerde vervoerders hun data en API's verplicht moeten openstellen voor derden. Zij kunnen dus niet weigeren om hun diensten via een MaaS-app te laten aanbieden.

Voor de minder mobiele doelgroepen is het grootste risico bij een afzijdige houding van de overheid dat MaaS zich ontwikkelt op een manier die niet toegankelijk is voor (een deel van de) reizigers met bijvoorbeeld een beperking. Het vinden van de wettelijke en regulerende 'sweet spot' is essentieel. Te veel regelgeving leidt tot belemmering van de mobiliteitssector om te innoveren of om de markt te betreden. Te weinig regelgeving kan er toe leiden dat het maatschappelijk belang niet wordt gediend.

De overheid naast de rol van belangenbehartiger ook de taak om interoperabiliteit tussen drie belangrijke lagen te bevorderen; namelijk de lagen digitale technologie, het fysieke aanbod en regelgeving. In die rol is bescherming van het individu ook een belangrijke taak om het vertrouwen in MaaS te verhogen. Ten slotte heeft de overheid de taak om te zorgen voor een effectieve marktordening waarin MaaS optimaal tot wasdom kan komen zonder publieke belangen te schaden.

Samengevat zien wij een drievoudige rol voor de overheid bij de ontwikkeling van MaaS:

- Een gezonde marktwerking en een gelijk speelveld waarborgen met gelijke regels voor gelijke diensten;
- De reiziger beschermen en een inclusief MaaS-ecosysteem garanderen;
- Regelgeving faciliteren die aansluit bij de nieuwe wereld en daarbij behorende ontwikkelingen en monopolisering voorkomt.

Samenwerking is de sleutel bij MaaS

Voor MaaS, ingericht met als uitgangspunt 'de reiziger centraal', is gegevensuitwisseling van reizigers tussen de verschillende organisaties noodzakelijk om een gezamenlijke klantreis aan te kunnen bieden. Dit vraagt om een gemeenschappelijk ecosysteem, en een gemeenschappelijke set van juridisch afdwingbare en onafhankelijke specificaties, regels en afspraken om dit ecosysteem te kunnen laten werken. Verschillende partijen hebben hier verschillende rollen en verantwoordelijkheden. We spreken hier over een collectieve set aan afspraken dat ook wel een afsprakenstelsel, 'scheme' of 'trust framework' wordt genoemd.

Het afsprakenstelsel-model is efficiënter en transparanter om in een tweezijdige markt collectieve afspraken te maken in plaats van bilaterale afspraken tussen alle partijen afzonderlijk. Daarnaast kan hierdoor ook de 'ideale' klantreis beter worden gefaciliteerd. Aangenomen wordt dat collectieve afspraken de inefficiënties uit een aanbodgestuurd systeem kunnen halen door de informatiehuishouding vraaggestuurd in te richten. Hierbij zit de meerwaarde vooral in het maken van collectieve technische afspraken en minimale eisen om de kwaliteit in de keten te waarborgen. Partijen moeten commerciële vrijheden blijven behouden.

Aangesloten partijen kunnen voordeel halen uit het afsprakenstelsel door o.a. het standaardiseren van overeenkomsten, waardoor bilaterale contracten, die onderling kunnen verschillen, niet meer nodig zijn. Daarnaast kunnen zij voordeel halen uit afspraken over standaarden (o.a. API-standaarden) en het concretiseren van afspraken die niet (volledig) door wet- en regelgeving afgedekt worden.

Het MaaS-Lab richt zich op het creëren van de juiste randvoorwaarden voor gezonde en optimale MaaS-diensten in Nederland.

Het is opgericht op initiatief van Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV) en heeft als deelnemers vervoerders, MaaS-aanbieders en platforms.

Aan de slag met het MaaS-Lab

- Het MaaS-Lab staat voor een gezond MaaS ecosysteem waarin iedereen profiteert, de reiziger, de maatschappij en de markt.
- Het MaaS-Lab staat voor een open en inclusief MaaS ecosysteem waarin alle mobiliteitsaanbieders hun diensten en tickets non-discriminatoire aanbieden, aan meerdere concurrerende MaaS-platforms.
- Het MaaS-Lab staat voor een gelijk speelveld met voldoende concurrentie en gelijke regels voor gelijke diensten.
- Het MaaS-Lab richt zich op het creëren van een afsprakenstelsel omtrent data delen en samenwerking met als doel een naadloze ketenintegratie.
- Het MaaS-Lab staat voor het beschikbaar stellen van data onder de juiste scherpe voorwaarden.
- Het MaaS-Lab is bereid om bij te dragen aan een publiek-private aanpak, waarbij samen met overheden naar oplossingen wordt gekeken om deelmobiliteit verder te faciliteren, zowel qua vergunningen van nieuwe deelmobiliteiten, als met het faciliteren van ruimte voor deze deelconcepten in de fysieke omgeving. Er zijn aanpassingen nodig in de organisatie van het mobiliteitsaanbod en meer specifiek grootschalige invoering van deelconcepten (bv. deelfiets en deelauto), met name op het vlak van fiscale wet- en regelgeving, toelatingseisen voor nieuwe elektrische vervoersmiddelen op de openbare weg en ruimtelijke ordening (parkeerbeleid).

Eén ding is zeker, MaaS is een razendsnelle en ook mondiale ontwikkeling die de komende jaren hoe dan ook doorzet. **Ons doel is dat iedereen hier de vruchten van plukt en dat we deze enorme transitie in ons voordeel buigen.**

Deelnemers aan het MaaS-Lab per 1-2-2020

		
ANWB	Arriva Nederland	BOVAG
		
DVG Personenvervoer	Flixbus	Euphoria Software
		
GVB	Keolis Nederland	Louwman group
		
MobilityMixx	RET	NS
		
Pitane Mobility	Taxicentrale 'De Meierij'	Taxicentrale Amsterdam
		
Transdev Nederland	Translink	Transvision
		
Utrechtse Taxi Centrale	9292	

Over Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV)

Het MaaS-Lab is opgericht op initiatief van KNV. Als de federatieve werkgeversorganisatie voor het beroepspersonenvervoer en het spoorgoederenvervoer is KNV een gevestigde belangenbehartiger die al sinds 1885 meedenkt en bouwt aan de bereikbaarheid in Nederland.

Geïnteresseerd?

Sonila Metushi
Beleidsadviseur
s.metushi@knv.nl
070 349 09 21

Neem contact op:

Arjan Vaandrager
Secretaris
a.vaandrager@knv.nl
070 349 09 21